

NOTAT

20. juni 2016

DANSKE STUDERENDE KAN BETALE DYRT FOR BREXIT

Kontakt:

Jurist, Nadja Schou Lauridsen

+45 40 81 92 38

nsl@thinkeuropa.dk

RESUME Hvis briterne forlader EU, kan det medføre en fordobling af udgifterne for danske studerende, der ønsker at læse en videregående uddannelse i Storbritannien. På visse uddannelser kan udgifterne stige med helt op mod 400 pct.

Storbritannien er ellers danske studerendes foretrukne uddannelsesdestination. I 2013 drog en fjerdedel af alle dem, der valgte at studere en hel uddannelse i udlandet, til Storbritannien. Det gjaldt i alt 1.394 danskere. Samme år tog Danmark imod 653 briter.

I dag sikrer EU's reglerne om ligebehandling, at danske studerende behandles på lige fod med britiske studerende. Det betyder, at danske studerende og studerende fra andre EU-lande betaler det samme i studieafgift som briterne. Studerende uden for EU betaler derimod væsentligt mere.

Det kan derfor få stor betydning for danske studerende, der overvejer at læse en hel eller en del af deres uddannelse i Storbritannien, hvis Storbritannien forlader EU, og EU-borgere dermed ikke længere skal ligestilles med briterne.

HOVEDKONKLUSIONER:

- Brexit kan udløse en stor ekstraregning til danske studerende, der drømmer om at læse i Storbritannien.
- For en række videregående uddannelser med almindelig klasseundervisning vil det betyde en fordobling af betalingen. F.eks. vil afgiften på Kings College i London vil stige fra ca. 81.155 til 162.310 kr.
- På enkelte uddannelser kan afgiften dog stige med helt op mod 400 pct. Det gælder f.eks. for et års medicinstudier på bachelorniveau på University of Cambridge, hvor afgiften vil stige fra ca. 85.544 kr. til 363.151 kr.
- Det er EU's regler om ligestilling og fri bevægelighed, der nu sikrer, at studerende fra andre EU-lande skal behandles på lige vilkår med egne statsborgere. Dette gælder også ift. hvor meget universiteterne må opkræve i betaling for uddannelserne.
- Studerende uden for EU betaler derfor væsentlig mere for uddannelser i f.eks. Storbritannien.
- Efter Brexit er Storbritannien ikke længere forpligtet til ligebehandling, med mindre Storbritannien forbliver i det indre marked eller indgår en gensidigt forpligtende sær aftale med EU-landene om det.
- I 2013 valgte 26 pct. af de danske studerende, der tog en hel uddannelse i udlandet, Storbritannien som destination.
- Brexit vil også få betydning for Storbritannien. Universiteterne frygter at blive ramt på pengepungen, fordi EU-borgere måske vil afholde sig fra at studere i Storbritannien.
- Samtidig forventes det, at Storbritannien vil være nødt til at forlade EU's populære Erasmus+ program, der faciliterer udvekslingsophold på tværs af grænserne. Det har betydning for de danskere, der planlægger et udvekslingsophold i Storbritannien.

Når briterne den 23. juni skal stemme deres EU-medlemskab, kan det få stor betydning for danske studerende, der drømmer om at læse i Storbritannien. Et nej til EU kan nemlig meget vel betyde et britisk farvel til det indre marked, som sikrer, at varer, tjenesteydelser, kapital og personer frit kan bevæge sig på tværs af grænserne.

Det indre marked er indtil nu en af EU's største succeshistorier, men den fri bevægelighed af personer har i de seneste år skabt en politisk ophedet debat i såvel Storbritannien som Danmark. Ofte fremhæves det, at arbejdsmigration har ført til et stort *inflow* af arbejdstagere fra østlande og løndumping. Det bliver dog ofte overset, at EU's fri bevægelighed også gælder for studerende. Og danske studerende har fået store fordele af det indre marked EU-samarbejdet.

For eksempel har EU-regler medført, at flere og flere europæerne i løbet af deres uddannelsesforløb bruger et semester i udlandet eller tager hele uddannelser i andre EU-lande. Det er til stor gavn for den enkelte og for det europæiske arbejdsmarked, der netop efterspørger sådanne kompetencer.

I studieåret 2011-2012 deltog student nummer tre million i Erasmus-programmet.¹ Målet er, at antallet rammer 4 mio. allerede i 2020. Siger Storbritannien farvel til EU, betyder det både farvel til Erasmus-programmet, men også de fordele, der er, ved at alle EU-borgere ligestilles med hinandens egne statsborgere. Brexit kan efter alt at dømme få stor betydning for de mange danske studerende, der studerer i Storbritannien.

Fri bevægelighed omfatter også studerende

Som borger i et EU-land har person ret til at studere i andre EU-lande på samme vilkår som borgerne i dette medlemsland. Det gælder både ift. optagelsesbetingelser og betaling af studieafgifter.² For EØS-landene (Norge, Island og Liechtenstein) og Schweiz er reglerne lidt anderledes. Udgangspunktet er her, at retten til ligebehandling først indtræder, når der er tale om arbejdstagere eller personer der afleder rettigheder af arbejdstagere.³ En norsk studerende har således ikke automatisk ret til ligebehandling i andre EU-lande ift. studieafgifter.⁴

---

¹ Number of Erasmus students tops 3 million, Kommissionen, 2013, (http://europa.eu/rapid/press-release_IP-13-657_en.htm)

² Det blev første gang fastslået i EU-Domstolens afgørelse i C-293/83, Gravier.

³ Se fx London School of Economics and political Science beskrivelse her:

<http://www.lse.ac.uk/study/informationForInternationalStudents/feeStatusClassification.aspx>

⁴ Norges europaudredning, Utenfor og Innenfor, 2012, s. 621.

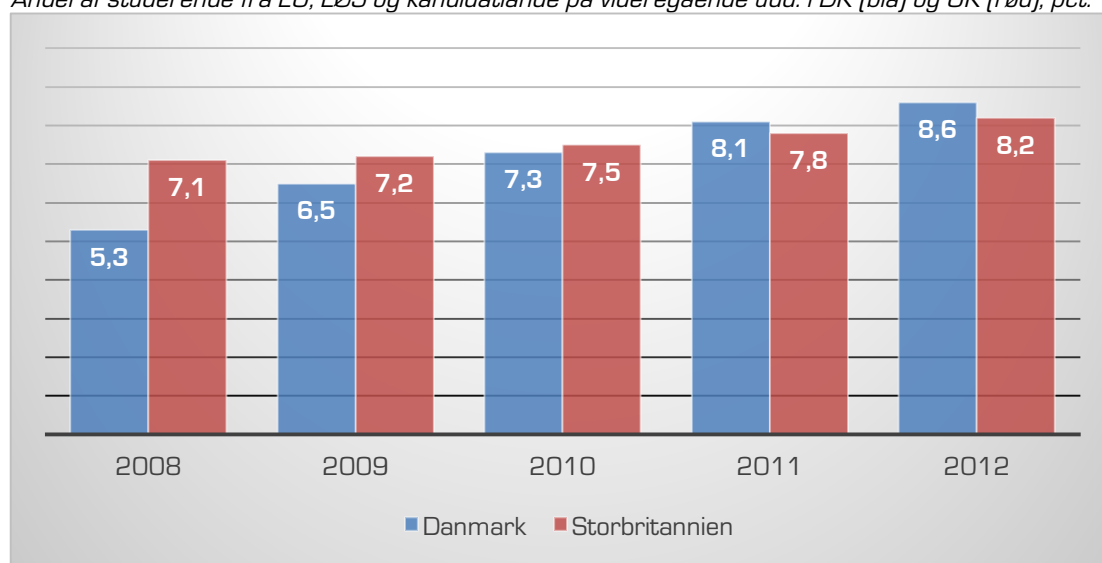
Som EU-borger der studerer i et andet EU-land, har man ligeledes adgang til stipendier til at dække uddannelsesudgifter, men som udgangspunkt ikke anden uddannelsesstøtte som SU, der er forbeholdt erhvervsaktive.^{5,6}

De smidige EU-regler betyder, at EU-borgere har direkte adgang til uddannelserne på lige vilkår som landet egne statsborgere. Samtidig har EU et omfattende udvekslingsprogram, Erasmus, hvor EU-studerende får økonomisk støtte til at komme til andre EU-lande og partnerlande. Erasmus+ har et samlet budget på 14,7 mia. euro i perioden 2014-2020. Det bruges bl.a. til månedlig støtte til de studerende, der vælger at tage et udvekslingsophold.⁷ For danske studerende betyder det typisk et ekstra tilskud på 170-220 euro om måneden.

EU-reglerne og Erasmus-programmet har ført til, at mange unge studerer i andre europæiske lande. I Danmark er andelen af studerende fra EU, EØS og EU's kandidatlande⁸ på omkring 8 pct. af det samlede antal studerende på danske videregående uddannelser.⁹ Det samme gør sig gældende for Storbritannien.

Figur 1: Næsten lige stor andel af studerende fra andre EU-lande i DK og UK

Andel af studerende fra EU, EØS og kandidatlande på videregående udd. i DK (blå) og UK (rød), pct.

Kilde: Eurostat.

Hvis Storbritannien bliver i EU eller melder sig ud af EU og indgår en anden

⁵ Det blev første gang fastslået i EU-Domstolens afgørelse i C-197/86, Brown.

⁶ Hvis den studerende arbejder 10-12 timer ugentligt, har han imidlertid ret til ligebehandling også ift. SU, da han efter EU-retten betragtes som arbejdstager, men de rettigheder der medfølger jf. C-46/12, LN (den danske SU-dom).

⁷ https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/sites/erasmusplus/files/erasmus-plus-at-a-glance_en.pdf

⁸ Kandidatlande omfatter Albanien, Den tidligere Jugoslaviske Republik, Makedonien, Montenegro, Serbien og Tyrkiet.

⁹ Eurostat.

aftale, der omfatter den fri bevægelighed for studerende, vil britiske borgere bevare de ovenfor beskrevne rettigheder. Dermed vil de danske studerende i Storbritannien have lige så gode vilkår, som britiske studerende selv har.

Hvis Storbritannien derimod forlader EU, bortfalder den automatiske ret til ligebehandling for de danske studerende i Storbritannien – og for britiske studerende i Danmark. Samtidig tyder alt på, at Storbritannien ikke længere kan deltage i EU's Erasmus-program, hvilket får betydning for de danskere, hvor udvekslingsopholdet arrangeres via programmet.

Ligestilling i betaling af uddannelse

I Storbritannien er der studieafgifter for såvel nationale som internationale studerende. Studerende fra EU betragtes ved beregningen af studieafgifterne som egne statsborgere. Det betyder, at det er væsentligt billigere for EU-borgere at studere i Storbritannien end for andre internationale studerende, f.eks. fra USA, Indien og Commonwealth-landene.¹⁰

Det gælder selvfølgelig også den anden vej. I en dansk kontekst betyder det, at EU-borgere har adgang til gratis uddannelse på lige fod med danskere. Sådan er det også i mange andre EU-lande, hvor det er gratis at studere, mens andre lande afkræver en studieafgift.¹¹ Størrelsen på afgiften er meget forskellig for land til land.

I en dansk studiemæssig sammenhæng er Storbritannien særligt interessant, da det er det sted, hvor flest danskere på videregående uddannelse vælger at tage hen. Ifølge OECD tog 1.394 danskere i 2013 en videregående uddannelse i Storbritannien. Det svarer til 26 pct. af de danskere, der valgte at studere en hel uddannelse i udlandet.¹² Samme år var der ca. halvt så mange briter, der studerede i Danmark. Danskernes nummer to var i 2013 USA, hvor 24,2 pct. af de mobile studerende tog til. USA er ikke overraskende også det land, som de mobile briter overvejende studerer i. Det er hele 30,9 pct. af dem, der vælger USA.

Ifølge en rapport for Uddannelses- og Forskningsministeriet var Storbritannien i 2011 mål for 44 pct. af de danske studerende, der tog en hel uddannelse i

---

¹⁰ Særligt Commonwealth landene har dog nogle særligt attraktive Scholarship-ordninger. Se <http://cscuk.dfid.gov.uk/apply/uk-universities/>

¹¹ For en oversigt se Kommissionens rapport: National Student Fee and Support Systems in European Higher Education, 2014/2015, (http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/facts_and_figures/fees_support.pdf)

¹² OECD.stat, Education and Training, Share of international students enrolled by country of origin.

udlandet og dermed den suverænt største modtager af danske studerende.¹³ Ifølge ministeriets tal var det hele 1.757 SU-berettigede danskere, der studerede i Storbritannien.¹⁴ Det er særligt disse studerende, der kan blive ramt, hvis de skal betale øgede studieafgifter, da de ikke kan gøre brug af f.eks. universiteter-nes udvekslingsprogrammer.

Forskellen på procentdelen af danskere, der valgte Storbritannien i 2011 og i 2013 hænger formentlig sammen med stigningen i studieafgifter, som blev indført i Storbritannien af den konservative regering i 2012.

Brexit vil ramme danske studerende

I Storbritannien er der forskel på, hvor høj studieafgiften er. Der er forskellige regler for England, Wales, Skotland og Nordirland.¹⁵ Da de fleste danske studerende studerer i England, tages der her udgangspunkt i studieafgiften i England.

På bacheloruddannelserne i England er der et loft på studieafgifter på 9.000 pund årligt (svarende til 85.544 kr.). Hele 76 pct. af universiteterne tager maksimal betaling.¹⁶ Dette loft gælder pga. EU-reglerne også for danskere og andre EU-borgere, men for andre internationale studerende er der ikke noget loft. Det betyder, at internationale studerende uden for EU betaler væsentlig mere for en bacheloruddannelse i Storbritannien end borgere inden for EU.

For humaniora og samfundsvidenskab betaler de internationale studerende mellem 10-17.000 pund pr. år (95.049-161.584 kr.), mens de tekniske og naturvidenskabelige uddannelser er lidt dyrere. Helt i top er de kliniske uddannelser.¹⁷ Her betaler de internationale studerende mellem 20-30.000 pund årligt svarende til mellem 190.098-358.340 kr. Nogle uddannelser er dyrere end dette, f.eks. koster det hele 38.283 pund årligt for studerende uden for EU, at studere medicin på University of Cambridge.¹⁸

Såfremt Storbritannien forlader EU uden at få en aftale, der gensidigt sikrer EU-studerendes uddannelsesrettigheder, vil danske studerende ikke kunne gøre

---

¹³ Mobilitetsstatistik for de videregående uddannelser 2011/12, Uddannelses- og Forskningsministeriet, figur 4.1, (http://ufm.dk/publikationer/2013/filer-2013/mobilitetsstatistik_2011_2012_pdfa.pdf)

¹⁴ Ibid.

¹⁵ Læs mere om reglerne for Wales, Skotland og Nordirland her:

<http://www.thecompleteuniversityguide.co.uk/university-tuition-fees/>

¹⁶ <http://www.telegraph.co.uk/education/universityeducation/student-finance/10987092/More-universities-to-charge-maximum-tuition-fees-of-9000.html>

¹⁷ <http://www.thecompleteuniversityguide.co.uk/international/studying-in-the-uk/tuition-fees-for-international-students/>

¹⁸ <http://www.undergraduate.study.cam.ac.uk/international-students/fees>

krav på ligebehandling på baggrund af EU-reglerne. Det kan i værste fald betyde, at danske og andre EU-studerende ender på samme vilkår som andre internationale studerende. Dermed stiger studieafgifterne på bacheloruddannelserne i England fra de max. 85.544 kr. årligt til mellem 95.049 og 363.151 kr. årligt.

En dansk medicinstuderende, der søger ind på de dyreste uddannelser (f.eks. medicin på University of Cambridge), risikerer at betale op mod 275.000 kr. ekstra om året. Forskellene er mindre på de uddannelser med almindelig klasseundervisning.

Udover ligebehandling ift. betaling af studieafgifter, mister de danskere, der studerer bacheloruddannelser i Storbritannien, også retten til at modtage lån til at finansiere studieafgiften.

For studerende på kandidatuddannelserne i England er der ikke noget loft for, hvor meget universiteterne kan opkræve i studieafgift. Det er meget forskelligt fra universitet til universitet og fra fag til fag, hvor høj studieafgiften er. Fælles for afgiftsniveauet er dog, at det er dyrere for internationale studerende end for studerende fra EU. Der kan dog være uddannelser, hvor prisen er det samme uanset nationalitet, da det er universiteterne selv, der fastsætter størrelsen på studieafgiften. På disse uddannelser vil det ikke gøre nogen forskel om Storbritannien forlader EU eller ej. For langt hovedparten af uddannelserne vil studieafgifterne for danske studerende dog stige væsentligt.

Figur 2. Studieafgifter stiger med Brexit

Opgørelsen viser et udpluk af engelske universiteters studieafgifter for kandidatuddannelser. Tallene tager udgangspunkt i de laveste afgifter, dvs. udd. med almindelig klasseundervisning, opgjort i pund.

Universitet	UK/EU	Internationale studerende
University of Oxford	9.203	19.888
Queen Mary, University of London	4.000	13.950
London School of Economics	9.522-30.384	18.600-30.384
University of Essex	5,665-9,785	13.950-14.950
University of Sussex	6.060	14.450
University of Cambridge	13.904	23.187
King's College London	8.520	17.040

Kilde: Reddin Survey of University Tuition Fees 2015-16, og University of Cambridge, 2016.

Konsekvenserne for briterne er også store

Som det fremgår af ovenstående, kan en Brexit have endog rigtig store økonomiske konsekvenser for de mange danskere, der ønsker at studere i Storbritannien. Men også britiske statsborgere kan forvente at skulle betale mere for studier i Danmark og andre EU-lande. F.eks. vil studieafgiften for en brite på et dansk universitet stige fra 0 kr. til mellem 45.000 og 120.000 kr.

afhængig af uddannelsesstype. Britiske studerende vil ligeledes skulle ansøge om og betale for at få opholdstilladelse til Danmark, med mindre der indgås en aftale med Storbritannien på dette område.

I følge bl.a. University of London vil Brexit ramme de britiske universiteter hårdt på pengepungen. Det forventes nemlig, at Storbritannien bliver mindre attraktivt for de studerende på grund af den højere universitetsafgift og Storbritanniens exit fra Erasmus+ programmet.¹⁹ Det har også betydning, at omkring 14 pct. af det akademiske personale på universiteterne er EU-borgere. Ifølge universiteterne bidrager EU-studerende med 3,7 mia. pund og 34.000 job til den britiske økonomi.²⁰

Det forventes også, at Storbritannien vil være nødt til at forlade Erasmus-programmet. Selvom Erasmus-programmet har en række programlande, der ikke er EU-lande, vil Storbritannien nemlig ikke kunne passe ind i de kategorier, der er fastsat i forordningen, der regulerer programmer.

De fem kategorier af programlande for Erasmus+ er: a) EU-medlemslande, b) kandidatlande, c) EØS-lande, d) Schweiz, e) lande omfattet af naboskabspolitikken (f.eks. Ukraine).²¹ Med mindre Storbritannien melder sig ind i EØS-aftalen, eller at den retsakt, der regulerer Erasmus-programmet ændres til at kunne rumme en ny kategori, synes det svært at se, hvordan Storbritannien vil kunne fortsætte deltagelsen i programmet.

Andre veje til Storbritannien

Ligesom de fleste universiteter allerede nu har udvekslingsaftaler på kryds og tværs af landegrænser og kontinenter, vil det forsætte med at være tilfældet efter et eventuelt Brexit. For udvekslingsaftaler er det en forudsætning, at aftalerne i videst muligt omfang bliver en en-til-en bytteaftale mellem de to universiteter. Udveksling kan endvidere alene ske som et led i en allerede igangværende uddannelse og er således ikke en tilgængelig mulighed for studerende, der tager en hel uddannelse i Storbritannien, herunder den populære étårige masteruddannelse.

---

¹⁹ The Guardian, Brexit vote 'could cost UK universities tens of millions in student fees', 2016, (<http://www.theguardian.com/politics/2016/jun/03/brexit-vote-cost-uk-universities-tens-millions-student-fees-ucl>)

²⁰ What would Brexit mean for universities and would EU students still be able to study in the UK?, Telegraph, (<http://www.telegraph.co.uk/education/2016/05/24/what-would-brexit-mean-for-universities-and-eu-students/>)

²¹ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (eu) nr. 1288/2013 af 11. december 2013 om oprettelse af "Erasmus+": EU-programmet for uddannelse, ungdom og idræt og om ophævelse af afgørelse nr. 1719/2006/EF, 1720/2006/EF og 1298/2008/EF art. 24.

Da Brexit også forventes at betyde, at Storbritannien ikke længere kan deltage i Erasmus+-programmet, vil de danske Erasmus-studerende også miste muligheden for at få Erasmus-stipendium med, når de studerer i Storbritannien. Stipendiet, der for danskere er på 170/220 euro månedligt, gælder nemlig kun til studier i andre Erasmus-lande.²²

Uanset om Storbritannien forlader EU, vil studerende dog bevare de muligheder, som den danske stat stiller til rådighed ift. tilskud til dækning af studieafgift, samt fortsat kunne søge legater hos private fonde.

---

²² <http://www.legatbogen.dk/hvad-er-erasmus/>